

V sodelovanju z naravo

Ekološko kmetijstvo temelji na dolgoročni strategiji. Prizadeva si za ohranjanje ravnovesja med zemljo, rastlinstvom in živalstvom ter človekom.

Kaj je ekološko kmetijstvo?

- * Za pridobivanje rastlinske hrane je izredno pomembno kolobarjenje in ohranjanje ali celo povečevanje rodovitnosti tal.
- * Uporaba lahko topnih mineralnih gnojil in sintetičnih sredstev za varstvo rastlin je prepovedana. Gnojiti je treba z organskimi gnojili, rastline pa varovati s kolobarjenjem, primerno obdelavo tal in izborom odpornejših sort. Na voljo so biotična sredstva (predatorji ...), biotehnična sredstva (vabe in pasti, kot so lepljive plošče) in dovoljena sredstva: baker, žveplo ...
- * Pri reji živine je pomembno, da število živali ni večje, kot dovoljuje površina kmetije; to pomeni največ dve glavi živine na hektar, saj je kmet povsem odvisen od lastne pridelave krme.
- * Živalim je treba zagotoviti gibanje na pašnikih vsaj sto osemdeset dni na leto, določeni so tudi minimalni standardi glede hlevskih površin.
- * Seveda je strogo prepovedano krmljenje s krvno in kostno moko ter z vsemi drugimi krmami živalskega porekla.
- * Kmetje, ki se odločijo za ekološko rejo živali, pri krmljenju ne smejo uporabljati hormonov, antibiotikov ter zdravil proti stresu pred zakolom.

Nujnost natančnega nadzora

Še tako strogi in natančni predpisi bi bili nekoristni, če jih ne bi spremljal nenehen nadzor. Nadzor se začne, še preden se kmet sploh odloči za ekološko kmetovanje. Najprej ga nenapovedano obišče komisija iz Kmetijskega zavoda Maribor, ki si natančno ogleda kmetijo in se prepriča, ali je na njej ekološko kmetovanje sploh možno. Če ni, bodisi zaradi okolice bodisi zaradi prisotnosti prepovedanih sredstev, kmetu natančno razložijo, kaj vse mora postoriti, da bo posestvo primerno za ekološko pridobivanje hrane. Po odpravi pomanjkljivosti komisija ponovno nenapovedano pregleda kmetijo.

Po "sprejemnem izpitu"...

Kmetijski zavod Maribor opravlja pogoste kontrole (najmanj enkrat na leto) pri vseh, ki ekološko kmetujejo: pregledujejo kmetije, jemljejo vzorce zemlje, preverjajo pridelek ... Kmeta takoj opozorijo na vsako najmanjšo pomanjkljivost pri rastlinski pridelavi, reji ali krmljenju živali. Če so pomanjkljivosti resnejše, komisija zahteva vpogled v knjigovodstvo in beležke. Če pridelovalec do določenega dne ne odpravi pomanjkljivosti, sledi dodatna kontrola. Naslednja stopnja sankcij je izključitev iz prodaje ekoloških pridelkov. Komisija lahko izključi posamezen pridelek ali celotno pridelavo na kmetiji. Najhujše, kar se lahko zgodi nediscipliniranim, je prekinitev pogodbe o kontroli ter izključitev iz registra ekoloških kmetij, odvzem subvencij in vrnitev subvencij za zadnja tri leta.

Subvencije

Maja letos je v uradnem listu izšel Pravilnik o ekološki pridelavi in predelavi kmetijskih pridelkov oziroma živali. To pomeni, da imajo odslej komisije za kontrolo resnično moč pri izvajanju nadzora in sankcij v praksi. Očitno je tudi, da država ni indiferentna do ekološkega kmetovanja, saj so že nekaj let na voljo subvencije.

Certifikat

Najpreprosteje je kupovati ekološko hrano pri pridelovalcu, ki ga poznate in mu zaupate, saj večina kmetij pridelek prodaja kar na domu. Za vse, ki nimajo takih poznanstev, povejmo, da imajo kmetije, ki so vpisane v register ekoloških kmetij, tudi certifikat, ki zagotavlja pristnost in neoporečnost pridelkov. Na Zvezi združenj ekoloških kmetov Slovenije lahko dobite vse podatke in naslove teh kmetij.

Biodar

Obstaja tudi registrirana znamka za označevanje živil, ki so bila pridelana ali predelana po standardih za ekološko kmetovanje Zveze združenj ekoloških kmetov Slovenije; imenuje se Biodar. Osnovna zahteva za kmetije, ki smejo uporabljajo ta znak, je izpolnjevanje standardov Zveze na celotni kmetiji; to omogoča gospodarjenje po načelu sklenjenega kroženja snovi in energije na posestvu ter jamči potrošniku, da gre za neoporečno blago. Preden kmetija dobi pravico do označevanja svojih dobrin z znamko Biodar, se mora z ekološkim kmetovanjem ukvarjati vsaj tri leta in seveda ves čas izpolnjevati vse predpisane pogoje.

Kje lahko kupimo eko izdelke

Ekološko pridelano ali predelano hrano lahko kupimo:

- * pri pridelovalcu,
- * ob sredah in sobotah na stojnicah ekoloških kmetij na glavni ljubljanski tržnici (Pogačarjev trg),
- * ob sredah na koseški tržnici v Ljubljani,
- * vsak petek na Glavnem trgu v Mariboru,
- * ob sobotah na Starem trgu v Celju,
- * vsak torek na tržnici Naklo pri Kranju,
- * v specializiranih trgovinah z zdravo hrano,
- * v zadnjem času tudi v Mercatorjevih samopostrežnih trgovinah.

Pozorni bodite na šifro kontrolne organizacije in šifro ekološke kmetije, pa se vam ne bo treba bati, da bi vam trgovec podtaknil blago sumljive kakovosti in porekla.

Kako do komisije?

Kmetijski zavod Maribor, Oddelek za kontrolo ekološkega kmetijstva, Vinarska 14, 2000 Maribor, tel. 02/ 228 49 33

Seznam vseh kmetij

Na Zvezi združenj ekoloških kmetov Slovenije s sedežem na Metelkovi 6 v Ljubljani (tel. (01) 439 71 05) lahko dobite vse podatke in naslove teh kmetij.

Andrej Blatnik

Vir: <http://www.viva.si/clanek.asp?arhiv=1&id=1676> (Videno 25.1.2007)